

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

29 ביוני 2009

439

ז' בתמוז התשס"ט

עמוד

736 הצעת חוק שירותי קבורה (תיקוני חקיקה), התשס"ט-2009

הצעת חוק שירותי קבורה (תיקוני חקיקה), התשס"ט–2009

1. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ – בסעיף 266 –

(א) האמור בו יסומן "א" ובו, במקום "לקבורה בישראל אדם" יבוא "לקבורה בישראל, באתר בית עלמין שאושר בידי המנהל לפי סעיף 7 לפקודת בריאות העם, 1940² (בסעיף זה – אתר בית עלמין מאושר), אדם";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) שר הפנים יקבע, בצו, רשימה של אזורים או יישובים שלא קיים בהם אתר בית עלמין מאושר, אשר לגבי קבורה בהם ישולמו דמי קבורה, כאמור בסעיף קטן (א), אף שהקבורה לא בוצעה באתר בית עלמין מאושר.

(ג) ניתן אישור המנהל כאמור בסעיף קטן (א) לאתר בית עלמין באזור או ביישוב שנכלל בצו לפי סעיף קטן (ב), יגרע שר הפנים את האזור או היישוב מהצו האמור, ויחולו לגבי קבורה באותו אזור או יישוב הוראות סעיף קטן (א).";

ד ב ר י ה ס ב ר

עלמין מאושרים. זאת, במטרה לעודד קבורה באתרי בתי עלמין מאושרים בלבד. לנוכח העובדה שישנם יישובים או אזורים שבהם לא קיימים אתרי בתי עלמין מאושרים, מוצע לקבוע כי שר הפנים יקבע רשימה של יישובים או אזורים שבהם לא קיימים אתרי בתי עלמין מאושרים, ולגביהם לא יחולו הוראות התיקון המוצע כל עוד לא אושרו בהם אתרי בתי עלמין לפי פקודת בריאות העם, 1940.

סעיפים סעיף 268 לחוק הביטוח הלאומי, קובע כי גוף המורשה לעסוק בקבורת נפטרים, אינו מוסמך לגבות כל תשלום נוסף בקשר לקבורה, מלבד דמי הקבורה המגיעים לה מהמוסד לפי סעיף 266 לחוק, אלא אם כן הותר לה הדבר לפי המבחנים שנקבעו מכוחו של סעיף 266.

ואכן, תקנות הביטוח הלאומי (דמי קבורה), התשל"ו–1976 (להלן – תקנות דמי קבורה), שהותקנו מכוחו של סעיף 266 לחוק הביטוח הלאומי, מאפשרות, בנסיבות המפורטות בהן, גבייתם של תשלומים נוספים על דמי הקבורה האמורים. כך למשל מאפשרת תקנה 3 לתקנות האמורות לגבות תשלום בעבור קבורה בבית עלמין שנקבע בבית עלמין סגור בהסכם שבין המוסד לבין החברה, וכן תשלום בעבור קבורה בשטחים מוגדרים שנקבעו בהסכם כאמור, כאשר אין למעשה קביעה או הגבלה לגבי גובה התשלום שיהיה ניתן לגבות מרוכש חלקת קבר בעבור נפטר בבית עלמין סגור או בשטח מוגדר כאמור.

חוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א–1971 (להלן – חוק שירותי הדת), מסדיר את ההוראות החלות על רכישת חלקת קבר בחיים וקובע את התעריפים לרכישת חלקת קבר בחיים בבתי העלמין השונים. תעריפים

כללי התיקונים המוצעים בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995, ובחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א–1971, נכללו בהצעת חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2009), התשס"ט–2008 (הצ"ח התשס"ט, עמ' 40, 154). בהחלטת הממשלה מס' 159 מיום י"ח באייר התשס"ט (12 במאי 2009) ובהחלטת מס' תחק 5/ של ועדת השרים לתיקוני חקיקה הנדרשים ליישום החלטות הממשלה בעניין המדיניות הכלכלית לשנים 2009–2010 מיום י"ב בסיוון התשס"ט (4 ביוני 2009), נקבע כי תיקונים אלה יובאו לאישור הכנסת. בהצעת חוק זו מתפרסמים התיקונים האמורים בשנית, והיא באה בהמשך להצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009–2010), התשס"ט–2009 (הצ"ח התשס"ט, עמ' 348).

סעיפים סימן ה' בפרק י"א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח 1971] ו-21 (להלן – התשנ"ה–1995) (בפרק זה – חוק הביטוח הלאומי), שעניינו דמי קבורה, קובע בסעיף 266 שבו כי המוסד לביטוח לאומי (בפרק זה – המוסד), ישלם דמי קבורה לגורמים המנויים בסעיף האמור, בעבור הטיפול בקבורת אדם שנפטר בישראל או בקבורת תושב ישראל שנפטר בחוץ לארץ, וזאת בסכומים, בתנאים ועל פי מבחנים שייקבעו מכוחו של הסעיף האמור. מכיוון שעל פי המצב הקיים כיום ישנם מקרים שבהם נקבר נפטר שלא באתר בית עלמין שאושר בידי המנהל לפי סעיף 7 לפקודת בריאות העם, 1940 (בפרק זה – אתר בית עלמין מאושר), מוצע לתקן את סעיף 266 האמור ולקבוע כי החל ב-1 בינואר 2011 ישלם המוסד דמי קבורה רק בעד קבורה בבתי

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשס"ח, עמ' 252.

² ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' (ע) 191, (א) 239.

"בית העלמין האזורי ברקת" (א).א.268 בסעיף זה –

"בית העלמין האזורי ברקת" – בית עלמין ברקת בגבולות המסומנים בתכנית מיתאר מקומית ומפורטת מס' מח/143, כפי שתהיה בתוקף מזמן לזמן;
 "קבורת סנהדרין" – קבורה בחלל בנוי או חצוב, כאשר פתח הקבר מהצד.

(ב) על אף האמור בסעיף 268, כל גוף המורשה לפי דין, לעסוק בקבורת נפטרים, רשאי לגבות בקשר לקבורה בבית העלמין האזורי ברקת, נוסף על דמי הקבורה לפי סימן זה, תשלום, לפי סוג הקבורה, שלא יעלה על הסכומים שיקבע השר בצו, בהסכמת שר האוצר, ובהתייעצות עם השר לשירותי דת, ובלבד שבעבור קבורת סנהדרין לא ייגבה תשלום כאמור.

2. תחילתו של סעיף 266 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף (1) לחוק זה, ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), והוא יחול לגבי מי שהובא לקבורה ביום האמור ואילך.

תיקון חוק הביטוח הלאומי – תחילה ותחולה

ד ב ר י ה ס ב ר

בעל הטופוגרפיה הלא-רגולרית, במקום מיקומו בשטחים מישוריים ופתוחים באזור המרכז, משיג למעשה גם ניצול מושכל של הקרקע.

לצורך המשך פיתוח בית העלמין ברקת, ולאור המדיניות הקובעת כי יש לעודד בקרב הציבור העדפה לרכישת חלקות קבר בשיטות המביאות לניצול יעיל יותר של הקרקע, החליטה הממשלה ביום כ"ג באב התשס"ח (24 באוגוסט 2008), בהחלטה מס' 3986, לקבוע את התעריפים הקבועים בסעיף 3 להצעת החוק, לרכישת חלקת קבר בחיים בבית העלמין ברקת, ולאפשר גביית תשלום בעבור רכישת חלקת קבר בבית העלמין בעבור נפטר, בהתאם לחלקת הקבר ונוסף על דמי הקבורה המשולמים על ידי המוסד. מבנה התעריפים המוצע קובע תעריף נמוך יותר, ככל שהחלקה נועדה לקבורה בשיטה המביאה לניצול טוב יותר של הקרקע.

לסעיף 268 המוצע

בהתאם למטרה המפורטת לעיל, להביא לניצול מרבי של הקרקעות לקבורה, מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי ולהוסיף את סעיף 268, שעניינו בית העלמין האזורי ברקת. מוצע לקבוע כי על אף הכלל הקבוע בסעיף 268 לחוק הביטוח הלאומי שלפיו גוף המורשה לעסוק בקבורת נפטרים אינו רשאי לגבות בקשר לקבורה תשלום נוסף מלבד דמי קבורה מהמוסד, יהיה גוף כאמור רשאי, בבית העלמין ברקת, לגבות תשלום נוסף בעבור רכישת חלקת קבר בהתאם לסוג הקבורה. הסכום המרבי לתשלום ייקבע בידי שר הרווחה והשירותים החברתיים בצו, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם השר לשירותי דת. כל זאת, ובלבד שעל סוג הקבורה שמבטיח את הניצול היעיל ביותר של הקרקע בבית העלמין ברקת, קרי קבורה בחלל בנוי או

אלה מתייחסים לשיטת קבורה בשטח פתוח, כאשר פתח הקבר מלמעלה (להלן – קבורת שדה). שהיא שיטת הקבורה הנפוצה כיום.

לאור העובדה שהקרקע היא משאב ציבורי יקר, ונוכח המחסור בקרקעות לקבורה, נוצר צורך ממשי בהגדלת מידת הניצול של הקרקעות לקבורה. לכן, בשנים האחרונות התקבלו החלטות ממשלה שונות שמטרתן לפתח סוגי קבורה שונים ולקדם שיטות קבורה המביאות לניצול יעיל יותר של הקרקע: החלטת ממשלה מס' 2511 מיום ט' באלול התשס"ד (26 באוגוסט 2004), החלטת ממשלה מס' 4649 מיום י"ט בטבת התשס"ו (19 בינואר 2006) והחלטת ממשלה מס' 1615 מיום כ"ג בניסן התשס"ז (11 באפריל 2007). בהתאם להחלטות אלה, פותחו ויושמו בעשור האחרון שיטות קבורה, שהמשותף להן הוא ניצול יעיל יותר של הקרקעות לקבורה (להלן – קבורה רוויה). בין שיטות קבורה רוויות אלה ישנה אבחנה ביחס למידת ניצול הקרקע של כל אחת מהן (ראה הרחבה בדברי ההסבר לסעיף 3 להצעת החוק).

כחלק מההתמודדות עם המחסור האמור בקרקעות זמינות לקבורה בכלל, ובמרכזו הארץ בפרט, הוחל בפיתוח בית העלמין ברקת, ואף הותקנו תקנות שירותי הדת היהודיים (מועצת בתי העלמין היהודיים בברקת). התשס"ג–2002, במטרה להסדיר את ההוראות שיחולו על מועצת בית העלמין ברקת. בית העלמין ברקת צפוי לספק כ-330,000 קברים בשלל שיטות קבורה, ולהכיל חלוקה פנימית לכמה בתי עלמין, לרבות בית עלמין צבאי. בית העלמין ברקת מתוכנן ממזרח לכביש מס' 444 וממערב לכביש מס' 6, בין השאר, בשטח מחצבה נטושה במחצבות ברקת, בהתאם לתכנית מיתאר מקומית ומפורטת מס' מח/143. מיקום בית העלמין בשטח הפגוע של המחצבה

(1) בסעיף 14א –

- (א) בסעיפים קטנים (ב) עד (ד), בכל מקום, אחרי "בתוספת" יבוא "הראשונה";
(ב) בסעיף קטן (ו), במקום "לפי סעיפים קטנים (ג) ו-(ד)" יבוא "לפי סעיפים קטנים (ג), (ד) או (ו)";
(ג) אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:

"(ו) על אף הוראות סעיפים קטנים (ב) עד (ה), תושב יהודי המבקש לרכוש חלקת קבר בחייו בבית העלמין האזורי ברקת, ישלם סכום שלא יעלה על התעריף המפורט בתוספת השניה, בהתאם לסוג הקבורה; לעניין זה, "בית העלמין האזורי ברקת" – בית עלמין ברקת בגבולות המסומנים בתכנית מיתאר מקומית ומפורטת מס' מח/143, כפי שתהיה בתוקף מזמן לזמן";

(2) בסעיף 14א1, אחרי "בתוספת" יבוא "הראשונה";

(3) בסעיף 14א2, אחרי "בתוספת" יבוא "הראשונה או בתוספת השניה";

(4) בסעיף 14א4, אחרי "בתוספת" יבוא "הראשונה או בתוספת השניה";

(5) בסעיף 14א6, אחרי "בתוספת" יבוא "הראשונה או בתוספת השניה";

(6) בתוספת הראשונה, במקום הכותרת יבוא:

"תוספת ראשונה"

(סעיפים 14א(ב) עד (ד), 14א(א), 14א2, 14א4, 14א6)

(7) אחרי התוספת הראשונה יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

העולה על 750 קברים לדונם). שכן ממילא מגולמת בתעריפים המוצעים לעניין בית העלמין ברקת, העדפה ברורה של הקבורה הרוויה לסוגיה על פני קבורת השדה.

כמו כן, מוצע כי ההנחה הקבועה בסעיף 14א(ו) לחוק שירותי הדת, הניתנת לרכוש חלקת קבר זוגית (חלקה שבה נקבר זוג בחלקת קבר אחת), תחול על רכישת חלקת קבר בחיים בבית העלמין ברקת לאור הניצול היעיל של הקרקע בסוג קבורה זה. כמו כן מוצע שלא להחיל את ההנחה הקבועה בסעיף 14א(ד) לרכישת חלקת קבר בסמוך לבן זוג.

לפסקה (7)

כאמור לעיל, מוצע להוסיף לחוק שירותי הדת את התוספת השניה המוצעת ובה לקבוע את התעריפים המוצעים לרכישת חלקת קבר בחיים בבית העלמין ברקת. תעריפים אלה נקבעו כך שהתשלומים המתקבלים מרכישת חלקות קבר בבית העלמין ברקת יביאו ליצירת המקורות למימון עלויות ההקמה וההפעלה השוטפת של בית העלמין. זאת, גם בהתחשב בכך שכ-90% מחלקות הקבורה בו הן חלקות המיועדות לאפשר קבורה בשיטת הקבורה הרוויה, ושעלויות הקמתן, בהתעלם מערך הקרקע, גבוהות משמעותית מעלויות הקמת חלקות קבר בקבורת שדה.

חצוב, כאשר פתח הקבר מהצד (להלן – קבורת סנהדרין). לא יהיה רשאי גוף המורשה לעסוק בקבורת נפטרים, לגבות תשלום נוסף כאמור.

סעיף 3 לפסקאות (1) עד (6)

סעיף 14 לחוק שירותי הדת קובע כי תושב יהודי המבקש לרכוש חלקת קבר בחייו, ביישוב מגוריו, ישלם סכום שלא יעלה על התעריף הקבוע בתוספת לאותו חוק, ומתעריף בסיסי זה נגזרים שאר התעריפים לרכישת חלקת קבר בחיים במקרים אחרים, המפורטים בסעיף. כאמור, תעריפים אלה מתייחסים לקבורה מסוג קבורת שדה, שהיא שיטת הקבורה הנפוצה כיום.

מוצע להוסיף לסעיף 14 לחוק שירותי הדת, את סעיף קטן (ו) כך שייקבע תעריף מרבי לרכישת חלקת קבר בחיים בבית העלמין ברקת, בהתאם לסוג הקבורה, כפי שמפורט בתוספת השניה המוצעת (את התוספת הקיימת לחוק שירותי דת מוצע לקבוע כ"תוספת ראשונה").

מוצע שלא להחיל על תעריפי הקבורה בבית העלמין ברקת את ההנחה הניתנת כיום לפי סעיף 14א(ה) לחוק שירותי הדת, בשל רכישת חלקת קבר המיועדת לקבורה רוויה כהגדרתה בסעיף (שטח המיועד לקבורה בצפיפות

³ ס"ח התשל"א, עמ' 130; התשס"ח, עמ' 826.

”תוספת שניה

(סעיפים 14א(1), 14א2, 14א4, 14א6)

1. בתוספת זו –

- ”קבורת שדה” – קבורה בשטח פתוח כאשר פתח הקבר מלמעלה;
”קבורת שדה במבנה” – קבורה במבנה קומות, בקומת הקרקע או בקומה העליונה, כאשר פתח הקבר מלמעלה;
”קבורה ברמה” – קבורה במבנה קומות שאינה בקומת הקרקע ואינה בקומה העליונה, כאשר פתח הקבר מלמעלה;
”קבורת סנהדרין” – קבורה בחלל בנוי או חצוב, כאשר פתח הקבר מהצד.

סכום בשקלים חדשים	סוג הקבורה
25,000	קבורת שדה
18,000	קבורת שדה במבנה
12,000	קבורה ברמה
”8,000	קבורת סנהדרין

ד ב ר י ה ס ב ר

חלקת קבר בחיים בקבורת סנהדרין ייגבה תשלום בגובה של עד 8,000 שקלים חדשים. כאמור, מבנה תעריפים זה נועד להביא לשינוי בתפיסת הציבור את שיטות הקבורה השונות ולהעדפת שיטות הקבורה הרוויה המביאות לניצול הטוב ביותר של הקרקע.

מבנה התעריפים המוצע קובע תעריף נמוך יותר, ככל שהחלקה נועדה לקבורה בשיטה המביאה לניצול טוב יותר של הקרקע. כך למשל, מוצע כי בעבור רכישת חלקת קבר בחיים בקבורת שדה ייגבה תשלום בגובה של עד 25,000 שקלים חדשים ולעומת זאת בעבור רכישת

